

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Vojtěcha Šimíčka a soudců JUDr. Miluše Doškové a JUDr. Karla Šimky v právní věci žalobce: **N. H.**, zastoupeného JUDr. Pavlem Bugárem, advokátem se sídlem Žitná 45, 110 00 Praha 1, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 3, PP 21/OAM, Praha 7, ve věci kasační stížnosti proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 2. 11. 2004, č. j. 8 Az 226/2003 - 36,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá.**

II. Žalovaný **nemá právo** na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

Včas podanou kasační stížností napadl žalobce (dále označován jako „stěžovatel“) nadepsaný rozsudek Městského soudu v Praze, kterým byla zamítnuta jeho žaloba proti rozhodnutí žalovaného ze dne 7. 11. 2003, č. j. OAM-1696/VL-11-P18-2000. Rozhodnutím žalovaného správního orgánu nebyl stěžovateli udělen azyl pro nesplnění podmínek uvedených v ust. § 12, § 13 odst. 1, 2 a § 14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“). Zároveň žalovaný správní orgán rozhodl, že se na stěžovatele nevztahuje překážka vycestování podle § 91 tohoto zákona.

Stěžovatel ve své kasační stížnosti uvedl, že správní orgán nezjistil přesně a úplně skutkový stav věci před vydáním rozhodnutí, čímž porušil ustanovení § 3 odst. 4, § 32 odst. 1 a § 46 správního řádu a v důsledku toho i nesprávně posoudil žádost o azyl. Stěžovatel podle svých slov požádal o azyl z důvodu, že se bál pronásledování ze strany vietnamských úřadů za to, že v době, kdy vykonával trest odnětí svobody ve Věznici P., v reportáži

odvysílané v tehdejší Č. a natočené s ním ve věznici bez anonymizace jeho tváře projevil kritické postoje vůči nedemokratickému režimu ve Vietnamu pro porušování lidských práv a svobod tímto režimem. Negativní důsledky této kritiky se podle jeho tvrzení projevily tím, že rodiče stěžovatele ve Vietnamu byli opakovaně kontaktováni tamní policií a dotazováni na návrat stěžovatele do domovské země, a tím, že mu bylo vyhrožováno neznámými osobami a sděleno, že vietnamská ambasáda mu odmítá vydat či obstarat cestovní pas pro politické problémy. Podle stěžovatele žalovaný správní orgán nedostatečně zjistil skutkový stav ohledně odvysílání televizní reportáže tím, že se toliko dotázal Č. 1, zda (v květnu 1990 - pozn. Nejvyššího správního soudu) odvysílala Č. reportáž se stěžovatelem, a spokojil se s pouhým (podle stěžovatele vyhýbavým) přípisem televize, že reportáž, v níž vystupovaly osoby vietnamské národnosti, byla sice v uvedeném období odvysílána, ne však z Věznice P., nýbrž z jakési ubytovny a s jinými osobami než stěžovatelem. Stěžovatel vytkl Městskému soudu v Praze, že neshledal pochybení správního orgánu při zjišťování skutkového stavu v tom, že si správní orgán neopatřil další důkazy, které stěžovatel navrhoval - správní orgán měl dotazem ve Věznici P. z evidence návštěv, která se delší dobu uchovává, zjistit, zda stěžovatele ve výkonu trestu navštívili reportéři Č. a případně kdy; v úvahu připadalo i ustanovení znalce z oboru dějin televizního vysílání, který by mohl potvrdit nebo definitivně vyvrátit, zda stěžovatelem tvrzený pořad byl skutečně vysílán; dále si měl správní orgán podle stěžovatele vyžádat trestní spis Obvodního soudu pro Prahu 8, sp. zn. 1 T 91/98, jehož součástí je rozsudek v trestní věci stěžovatele, v němž se podle stěžovatele výslovně uvádí, že důvodem trestného činu maření výkonu úředního rozhodnutí je u stěžovatele podle jeho vlastního vyjádření okolnost, že je ohrožen na životě pro své politické postoje uveřejněné nekorektním způsobem v televizi - tím by podle stěžovatele byl vyvrácen názor správního orgánu a soudu, že jeho žádost o azyl je účelová, neboť tytéž skutkové důvody jako v žádosti o azyl tvrdil již o dva roky dříve v rámci trestního řízení; stěžoval dále měl za to, že správní orgán pochybil i v tom, že si z vietnamského velvyslanectví nevyžádal zprávu ve věci sdělení důvodu odmítnutí vydání cestovního pasu stěžovateli. Drobné rozpory ve výpovědi stěžovatele, na které správní orgán poukazoval, jsou podle stěžovatele zapříčiněny odstupem času mezi událostmi, které měly být důvodem žádosti o azyl, a dobou konání azylového řízení.

Stěžovatel dále odmítl úvahu soudu o správnosti neudělení humanitárního azylu správním orgánem; poukázal na to, že do České republiky byl pozván v rámci spolupráce mezi tehdejší ČSSR a VSR před více než 20 lety a přiznání humanitárního azylu by mělo být proto v jeho případě věcí mezinárodní zdvořilosti.

Současně v rámci kasační stížnosti požádal stěžovatel o přiznání odkladného účinku kasační stížnosti.

Žalovaný ve svém vyjádření navrhl zamítnutí kasační stížnosti. Uvedl, že správně zjistil skutkový stav a že tvrzení stěžovatele považuje i nadále za nevěrohodná. Stěžovatel podle svého tvrzení byl k vystoupení v televizi v květnu 1990 vybrán pro svou údajnou dobrou znalost češtiny, avšak - kupodivu - tuto svou znalost neuplatnil v azylovém řízení, které požadoval vést ve vietnamštině. Ze zprávy Č. 1 podle žalovaného jednoznačně vyplynulo, že reportáž z roku 1990 nebyla z věznice a byla natočena s jinými osobami než se stěžovatelem a osoby v reportáži vystupující vyjadřovaly názory na xenofobii v české společnosti; takovéto zjištění považoval správní orgán za dostačující pro rozhodnutí ve věci. Co se týče výtky, že se správní orgán neobrátil se žádostí o zprávu na vietnamskou ambasádu, toto nesmí správní orgán v azylovém řízení podle žalovaného vůbec činit; navíc je velmi nepravděpodobné, že by pracovník ambasády informoval stěžovatele,

že mu ve Vietnamu hrozí pronásledování. Rozpory ve výpovědích stěžovatele považuje žalovaný za podstatné a jejich vysvětlení stěžovatelem za účelová. Stěžovatel podle žalovaného na podporu svých tvrzení nepředložil žádné důkazy.

K otázce humanitárního azylu žalovaný uvedl, že ani rodinné poměry nejsou u stěžovatele důvodem zvláštního zřetele hodným, který by opravňoval k udělení humanitárního azylu; s touto otázkou se žalovaný ve svém správním rozhodnutí podle svého mínění vypřádal.

Městský soud v Praze se ve svém rozsudku ztotožnil se skutkovými i právními závěry obsaženými v žalobou napadeném správním rozhodnutí žalovaného. Dospěl k závěru, že žalovaný důvodně usoudil, že ve správním řízení nebylo prokázáno, že by vůbec někdy byl odvysílán televizní pořad, v němž by stěžovatel hovořil o politické situaci ve Vietnamu. Soud v této souvislosti poznamenal, že žalovaný při zjišťování, zda pořad vůbec byl odvysílán, vyšel z toho, že podle nakonec upřesněného tvrzení stěžovatele měl být tento pořad vysílán v květnu 1990. Soud dospěl k závěru, že ke zpochybnění stěžovatelových tvrzení postačovala zpráva Č. 1, z níž plyne, že v květnu 1990 byl sice vysílán pořad, v němž hovořili vietnamští občané, avšak že se jednalo o reportáž z jiného prostředí, než uváděl stěžovatel, a týkající se jiných osob než stěžovatele. Soud měl za to, že takovéto dokazování ve správním řízení bylo úplné a bezvadné a že není proto důvodu rozhodnutí žalovaného zrušovat.

Kasační stížnost je podle § 102 a násl. s. ř. s. přípustná a podle jejího obsahu jsou v ní namítány důvody odpovídající ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) a b) s. ř. s. Stěžovatel v první řadě namítá, že při zjišťování skutečného stavu věci („skutkové podstaty“ v dikci s. ř. s.) byl porušen zákon v ustanoveních o řízení před správním orgánem takovým způsobem, že to mohlo ovlivnit zákonnost, a sice v tom, že správní orgán nezjistil přesně a úplně, zda byl či nebyl v Č. odvysílán pořad, v němž by stěžovatel v průběhu výkonu trestu odnětí svobody kriticky hovořil o politických poměrech a porušování lidských práv ve Vietnamu, a to tak, že v pořadu byly rozpoznatelné jeho podoba a hlas; podle stěžovatele měl proto Městský soud v Praze rozhodnutí žalovaného zrušit, což však neučinil [§ 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s.]. Dále stěžovatel namítá nesprávné posouzení právní otázky, a sice zda stěžovateli je či není důvodné udělit humanitární azyl [§ 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s.]. Stěžovatel rovněž namítá tzv. jinou vadu řízení před soudem, která podle něho mohla mít za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé [§ 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s.], spočívající v porušení zásady rovnosti zbraní procesních stran v soudním řízení před Městským soudem v Praze tím, že soud odmítl provést stěžovatelem navržené důkazy k prokázání jeho tvrzení o tom, že v Č. byl odvysílán pořad, v němž by stěžovatel v průběhu výkonu trestu odnětí svobody kriticky hovořil o politických poměrech a porušování lidských práv ve Vietnamu, a to tak, že v pořadu byly rozpoznatelné jeho podoba a hlas. Rozsahem a důvody kasační stížnost je Nejvyšší správní soud podle § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s. vázán.

K stížní námitce opírající se o ustanovení § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. nutno poznamenat, že tato námitka je v případě stěžovatele součástí námitky opírající se o § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s., neboť příčinou nesprávného úsudku krajského soudu o tom, že rozhodnutí správního orgánu nemá být zrušeno pro vadu řízení před správním orgánem, a tedy příčinou vady řízení před krajským soudem podle § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s., může být v některých případech i nedostatečné zjištění skutkového stavu krajským soudem. Podle § 77 odst. 2 s. ř. s. krajský soud v rámci dokazování může zopakovat nebo doplnit důkazy provedené správním orgánem, neupraví-li zvláštní zákon rozsah a způsob dokazování

jinak, přičemž soud správním orgánem provedené důkazy hodnotí jednotlivě i v jejich souhrnu i s důkazy provedenými v řízení před správním orgánem a ve svém rozhodnutí vyjde ze skutkového a právního stavu takto zjištěného. Z uvedeného ustanovení však nelze dovozovat, že by krajský soud byl další plnohodnotnou skutkovou instancí následující po jedno - či dvoustupňovém správním řízení a že by tedy bylo bez dalšího vadou řízení před krajským soudem, pokud by krajský soud neprovedl důkazy ohledně zjištění skutečností, které byly předmětem řízení před správním orgánem a které se podle toho, kdo žalobou napadne rozhodnutí správního orgánu, měly odehrát jinak než jak zjistil správní orgán. Není totiž možno pominout, že z celé úpravy soudního řízení správního vyplývá, že krajský soud je zásadně soudem přezkumným (výjimkou, kdy soud vlastním rozhodnutím nahrazuje rozhodnutí správního orgánu ve věci samé, je např. § 78 odst. 2 s. ř. s.) - jeho základním úkolem je prověřit zákonnost postupu správního orgánu, tj. zejména zda správní orgán řádně zjistil skutkový stav a zda věc po právní stránce správně posoudil. Krajský soud tedy má různými důkazy, které provede a v jejichž výběru v zásadě není omezen, neboť je (v tomto smyslu) soudem tzv. plné jurisdikce, ověřit, zda jsou zjištění správního orgánu dostatečná a věcně správná, případně zda jsou důkazy, které správní orgán ke zjištění skutkového stavu provedl, přesvědčivé a věrohodné a zda tedy na základě těchto důkazů mohl správní orgán nepochybně dospět k takovému závěru o skutkovém stavu, který byl podkladem jeho právních úvah, anebo zda na základě provedených důkazů bylo možné rozumným úsudkem dospět i k závěrům jiným. Není však zásadně úkolem soudu skutková zjištění správního orgánu svými vlastními důkazy nahrazovat či doplňovat nad rámec výše uvedeného rozsahu dokazování za účelem zjištění skutkového stavu pro rozhodnutí ve věci samé, neboť skutkový stav má zjistit správní orgán, a to natolik dostatečně, aby jeho skutková zjištění mohla být podkladem pro rozhodnutí v té míře správnosti a úplnosti, jakou jednotlivé předpisy správního práva procesního pro daný konkrétní úsek rozhodovací činnosti veřejné správy předepisují. Namítá-li tedy stěžovatel, že krajský soud k důvodné námitce žalobce, že skutkový stav, který vzal správní orgán za základ napadeného rozhodnutí, je v rozporu se spisy nebo v nich nemá oporu anebo vyžaduje rozsáhlé nebo zásadní doplnění, neprovedl důkazy k ověření správnosti skutkových závěrů správního orgánu, ač toho bylo na základě výše uvedených zásad třeba, a pokud tento postup soudu vedl k tomu, že krajský soud, ač tak učinit měl [§ 76 odst. 1 písm. b), § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s.], rozhodnutí správního orgánu nezrušil, jedná se o důvod kasační stížnosti podle § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s. a nikoli podle písm. d) téhož odstavce.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek v rozsahu důvodů uplatněných v kasační stížnosti a dospěl k závěru, že není důvodná.

I v řízení o udělení azylu podle zákona o azylu platí (viz § 9 zákona o azylu) ustanovení § 32 odst. 1 zákona č. 71/1967 Sb., správního řádu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „spr. ř.“), podle něhož je správní orgán povinen zjistit přesně a úplně skutečný stav věci a za tím účelem si opatřit potřebné podklady pro rozhodnutí; přitom není vázán jen návrhy účastníků řízení. V azylovém řízení taktéž platí ustanovení § 3 odst. 4 a § 46 spr. ř. Jak vyplývá ze správního spisu, stěžovatel svoji žádost o azyl opřel o tvrzení, jehož jádrem bylo, že mu hrozí pronásledování ze strany vietnamských úřadů v důsledku toho, že v Č. byl odvysílán pořad, v němž stěžovatel v průběhu výkonu trestu odnětí svobody v Československu začátkem 90. let kriticky hovořil o politických poměrech a porušování lidských práv ve Vietnamu, a to tak, že v pořadu byly rozpoznatelné jeho podoba a hlas. Pokud by tvrzení stěžovatele o odvysílání takovéhoto pořadu bylo pravdivé, mohl být v jeho případě (samozřejmě za současného splnění dalších podmínek, zejména toho, že v důsledku odvysílání pořadu byl pronásledován nebo měl odůvodněný stran z pronásledování ze strany

vietnamského komunistického režimu) dán důvod pro udělení azylu podle § 12 zákona o azylu. Ověření pravdivosti či naopak nepravdivosti stěžovatelova tvrzení tedy bylo pro rozhodnutí o jeho žádosti o azyl klíčové.

Na rozdíl od řady jiných žadatelů o azyl byla stěžovatelova skutková tvrzení od počátku řízení a udělení azylu relativně konsekventní a zcela konkrétní (což ještě samozřejmě nic nevypovídá o jejich pravdivosti či nepravdivosti):

V návrhu ze dne 7. 10. 2000 na zahájení řízení o azylu stěžovatel uvedl: *„Ve Vietnamu mi hrozí vězení za mé vystoupení v Č.1 v roce 1991. Mluvil jsem o vnitropolitické situaci ve Vietnamu. Proto mi hrozí ve Vietnamu vězení, bylo mi vyhrožováno z vietnamské ambasády. V roce 1993 a 1994 mi vyhrožoval někdo po telefonu, (že) na mě pošle v ČR vietnamskou policii.“*

V důvodech žádosti o azyl (dokument ve vietnamštině datovaný dnem 7. 10. 2000 a přeložený do češtiny 10. 10. 2000) uvedl: *„V roce 1991 jsem mluvil v Č. o situaci (...) ve Vietnamu a Československu po sametové revoluci. Srovnával jsem vietnamský komunistický režim s nově vytvořeným režimem v Československu. Z toho důvodu, že Č. nejednala tak, jak se zaručila, byla moje tvář prozrazena a vietnamské velvyslanectví má dostatek materiálů o onom pohovoru. (...)“*

V pohovoru k důvodům návrhu na zahájení řízení o udělení azylu dne 3. 4. 2001 uvedl: *„Hlavní důvod* (žádosti o azyl - pozn. NSS) *je ten, že v roce 1990, na jaře, jsem poskytl rozhovor Č.1. Měl jsem dohodnuté, že nebude můj obličej vidět, ale to nebylo splněno. Moje ambasáda nahrává rozhovory poskytnuté televizí. (...)“* Výhrůžky kvůli jeho vystoupení v televizi se údajně objevily po skončení trestu vykonávaného v letech 1989 až 1991, přesně si to časově již nepamatoval.

V dalším pohovoru dne 10. 10. 2003 uvedl: *„V roce 1990 jsem byl ve Věznici P.. Těsně před skončením výkonu trestu přišla za námi Č. 1 . Redaktor mi kladl otázky a slíbil, že budu v záběru mít pásku přes oči, avšak nedodržel své slovo. Kladl mi otázky týkající se komunismu ve Vietnamu a v Československu, mluvil jsem asi 15 - 20 minut. (...)“* Č. jej kontaktovala údajně náhodně v květnu 1990, a to proto, že jako jediný z vietnamských spoluvězňů uměl česky; rozhovor poskytl jako jediný z Vietnamců ve věznici, vedle něho pak mluvil pouze jeden Čech. Pořad byl údajně odvysílán za tři nebo čtyři dny po natočení, asi v sedm večer, jednalo se o nějaký dokument, téma si již nepamatuje. Pořad údajně sledoval ve věznici; tento pořad byl prý opakován ještě jednou následující den v témže čase. Z výkonu trestu byl údajně propuštěn v lednu či únoru roku 1991. K průběhu svého vystoupení stěžovatel uvedl: *„Na počátku se mne redaktor zeptal na to, jak se mi žije ve vězení nyní ve srovnání s tím, jak se mi ve věznici žilo za dob komunismu. Odpověděl jsem, že lépe než předtím. Zeptal se mne, jak dlouho jsem v Československu bydlel a co vím o komunismu ve Vietnamu a zde v Čechách. Odpověděl jsem, že to bylo podobné, ovšem v Čechách byla lepší hospodářská situace a lepší zákony. Dále se ptali na situaci ve věznicích ve Vietnamu. Odpověděl jsem, že je hrozná. Mluvil jsem dále o tom, že ve vězeních ve Vietnamu není co jíst atd. Dále se mne ptali na názor na vládní představitele Vietnamu. To je vše. Záběr na mou osobu nebyl nijak zkreslen, přes oči a ústa jsem neměl černou pásku. (...) Moje jméno zaznělo v průběhu rozhovoru. Redaktor se mne zeptal na to, jak se jmenuji.“* Na dotaz ohledně rozporu v jeho tvrzeních o čase uskutečnění rozhovoru s televizí (původně uváděl rok 1991, poté rok 1990) uvedl: *„Nepamatuji si přesně, který rok to byl, je to již třináct let. Pamatuji si, že v roce 1991 mne propustili z výkonu trestu na svobodu. Doklad o*

svém propuštění jsem již ztratil. Rozhovor televizi jsem poskytnul v roce 1990, to vím přesně, to jsem byl ještě ve věznici.“

Správní orgán se následně dotázal Č. 1, zda v roce 1990 byl natočen a odvysílán pořad, jehož součástí byl mimo jiné i rozhovor s vietnamským státním příslušníkem v p. věznici, jenž měl být odvysílán v květnu 1990 přibližně v 19 hod. Televize odpověděla, že 11. 5. 1990 byla odvysílána reportáž se dvěma Vietnamci, ne však z věznice, nýbrž z nějaké ubytovny. Tématem byly dotazy na jejich názor na xenofobii v české společnosti. Obličeje jsou zřetelné, jména odlišná od všech jmen používaných stěžovatelem. Toto bylo podle Č. 1 jediné, co odpovídalo ve vysílání v květnu 1990 popisu žalovaného.

Z výše uvedeného vyplývá, že stěžovatel poměrně podrobně a bez rozporů popisoval obsah rozhovoru, který měl televizi údajně poskytnout, i okolnosti, za jakých k němu mělo dojít (že se tak mělo stát ve výkonu trestu odnětí svobody v pankrácké věznici, že z vězňů vietnamské národnosti on měl hovořit jediný, že jeho tvář údajně nebyla anonymizována a že byl i dotázán na jméno atd.). Zásadní rozpory se ovšem ukázaly v časovém určení toho, kdy se rozhovor měl odehrát a pořad měl být vysílán. Zatímco zpočátku stěžovatel uváděl rok 1991, posléze dobu rozhovoru časově určil na rok 1990 těsně před propuštěním z vězení a nakonec při opakovaném pohovoru uvedl měsíc květen 1990. Ze správního spisu nelze zjistit, kdy přesně byl stěžovatel ve výkonu trestu, pouze z informace PČR - SKP ÚOOZ, Odboru zločineckých struktur, ze dne 15. 1. 2001 je patrné, že stěžovatel byl odsouzen pro trestný čin loupeže dne 7. 5. 1990 mj. k nepodmíněnému trestu odnětí svobody na 3,5 roku, který byl zkrácen amnestií o dva roky; stěžovatel sám uvedl, že ve vězení byl od roku 1989 až do ledna či února 1991. Správní orgán na základě těchto údajů oprávněně usoudil, že stěžovatelem tvrzený pořad musel být vysílán v roce 1990 či nanejvýš na samém počátku roku 1991, neboť později se již stěžovatel ve výkonu trestu odnětí svobody nenacházel, takže rovněž právem zkoumal z uvedeného časového úseku pouze tu jeho část, kterou jako dobu, kdy měl být pořad vysílán, nakonec po upřesnění své výpovědi označil stěžovatel, tedy květen 1990. Ve světle toho, že ze zprávy Č. 1 ze dne 22. 10. 2003 vyplývá, a to zcela jednoznačně, že nikdy v květnu 1990 nebyl vysílán žádný pořad, který byl odpovídal tvrzením stěžovatele, neboť v jediném pořadu, v němž osoby vietnamské národnosti v květnu 1990 vystupovaly, stěžovatel nepochybně neúčinkoval a pořad byl natočen v jiném prostředí a na jiné téma než ten, v němž podle svého tvrzení měl stěžovatel účinkovat, je nutno tvrzení stěžovatele považovat za nevěrohodná. K tomuto závěru žalovaného důvodně vedla i stěžovatelova tvrzení o výhrůžkách a pronásledování ze strany vietnamské ambasády, která žalovanému právem připadala nepravděpodobná, neboť i zde se ve výpovědi stěžovatele objevovaly významné rozpory v tom, kdy - a navíc i jakým způsobem - se výhrůžky měly odehrát a čím mělo být stěžovateli vyhrožováno. Správní orgán zde správně posuzoval výpověď stěžovatele komplexně, v celkovém kontextu a ve vzájemných souvislostech všech jeho tvrzení, která ve svém celku působila velmi nepravděpodobně a odporovala obecným poznatkům o povaze vietnamského komunistického režimu a jeho přístupu k vietnamským občanům žijícím v cizině, jak se s nimi správní orgán seznámil z relevantních pramenů (zprávy britského ministerstva vnitra, oddělen informací o zemích, ředitelství pro imigraci a státní občanství - hodnocení Vietnamu z října 2002).

Návrhy na provedení důkazů, které stěžovatel přednesl v řízení před Městským soudem v Praze, byly pro posouzení zákonnosti rozhodnutí žalovaného nadbytečné, když skutkový stav byl žalovaným ve správním řízení zjištěn natolik přesně a úplně, že na jeho základě bylo možno s jistotou dospět k závěru, že stěžovatelova tvrzení o projevu názoru na situaci ve Vietnamu a o tom, že za tento projev se měl stát terčem výhrůžek ze strany vietnamského

režimu, jsou nepravdivá a účelová, vedená snahou legalizovat pobyt v ČR za situace, kdy mu po odhalení jeho skutečné totožnosti a toho, že v průběhu 90. let zde žil na falešné doklady, hrozí ukončení pobytu v republice. Důvod kasační stížnosti podle § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s. tedy není dán.

K námitce stěžovatele stran neudělení humanitárního azylu nutno v první řadě poznamenat, že je zcela absurdní argumentovat mezinárodní zdvořilostí mezi Českou republikou a Vietnamem (tj. zdvořilostí ve vztahu mezi dvěma státy - nikoli ve vztahu mezi státem a žadatelem o azyl - , která nemá mezinárodněprávní závaznost a která ani nemá bez dalšího vnitrostátní právní účinky) v případě, že azyl by měl poskytnout stát, který se před nedávnem zbavil totalitního komunistického politického režimu, na ochranu před pronásledováním ze strany státu, v němž takovýto politický režim stále existuje.

K samotnému posouzení otázky udělení humanitárního azylu stěžovateli nutno poznamenat, že Nejvyšší správní soud (viz např. jeho rozsudek ze dne 15. 10. 2003, sp. zn. 3 Azs 12/2003) setrvale vychází z názoru, že na udělení azylu z humanitárního důvodu podle § 14 zákona o azylu nemá žadatel subjektivní právo a že správní orgán o něm rozhoduje na základě správního uvážení; jeho rozhodnutí přezkoumává soud pouze v omezeném rozsahu, a to z hlediska dodržení příslušných procesních předpisů (§ 78 odst. 1 s. ř. s.). Míra správního uvážení správního orgánu je tedy za situace, kdy se ustanovení § 14 zákona o azylu omezuje při určení důvodů, pro něž je možné humanitární azyl udělit, na konstatování, že se jedná o důvody hodné zvláštního zřetele, poměrně široká. Přitom prostor soudního přezkumu správních rozhodnutí u přiznání či nepřiznání humanitárního azylu je v souladu s citovaným judikátem naopak omezen, což však jistě ani ve vzájemné kombinaci neznamená, že by přiznávání humanitárního azylu mohlo být určováno pouhou libovůlí správního orgánu. Smysl institutu humanitárního azylu lze spatřovat v tom, aby rozhodující správní orgán měl možnost azyl poskytnout i v situacích, na něž sice nedopadá žádná z kautel předpokládaných taxativními výčty ustanovení § 12 a § 13 zákona o azylu, ale v nichž by bylo přesto patrně „nehumánní“ azyl neposkytnout. Zatímco tak v jiných právních předpisech reaguje zákonodárce na skutečnost, že není schopen předpokládat všechny situace, v nichž je určitý postup - zde poskytnutí azylu - vhodný či dokonce nutný, typicky demonstrativními výčty za účelem odstranění či alespoň zmírnění tvrdostí, v zákoně o azylu zvolil kombinaci dvou ustanovení obsahujících výčty taxativní a jednoho ustanovení umožňujícího pohledem humanitárních hledisek řešit situace nezahrnutelné pod předchozí dvě ustanovení. Správní orgán díky tomu může zareagovat nejen na varianty, jež byly předvídatelné v době přijímání zákona o azylu jako obvyklé důvody udělování humanitárního azylu - sem lze příkladmo zařadit například udělování humanitárního azylu osobám zvláště těžce postiženým či zvláště těžce nemocným nebo osobám přicházejícím z oblastí postižených významnou humanitární katastrofou, ať už způsobenou lidskými či přírodními faktory - ale i na situace, jež předvídané či předvídatelné nebyly. Míra volnosti této jeho reakce je pak omezena pouze zákazem libovůle, jenž pro orgány veřejné moci vyplývá obecně z ústavně zakotvených náležitostí demokratického a právního státu (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 11. 3. 2004, č. j. 2 Azs 8/2004 - 53). Je nepochybné, že u stěžovatele je v určitém ohledu zvláštní situace v tom, že v ČR pobývá delší dobu a má zde rodinné příslušníky, kteří jsou (včetně manželky) občany ČR. Na druhé straně však byl stěžovatel v minulosti pravomocně odsouzen za loupež, tedy závažný násilný trestný čin, a následně se dopustil další, byť znatelně méně závažné, trestné činnosti. Proto nelze při uvážení obou těchto v jistém ohledu protichůdně působících okolností dospět k závěru, že by žalovaný vybočil z mezí zákazu libovůle, pokud dospěl k závěru, že stěžovateli humanitární azyl neudělí.

Městský soud v Praze se proto stran humanitárního azylu právem ztotožnil s právním posouzením věci, ke kterému dospěl žalovaný správní orgán, když jej stěžovateli neudělil, a proto nelze dojít k závěru, že by nesprávně posoudil právní otázku. Ani důvod kasační stížnosti podle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. tedy není dán.

Nejvyšší správní soud tedy nezjistil naplnění žádných z důvodů kasační stížnosti uplatňovaných stěžovatelkou a kasační stížnost proto podle ust. § 110 odst. 1 s. ř. s. zamítl. Vzhledem k neprodlenému rozhodnutí ve věci samé (několik týdnů po předložení věci Nejvyššímu správnímu soudu) nerozhodoval již o žádosti o přiznání odkladného účinku podané kasační stížnosti.

Stěžovatel neměl ve věci úspěch, nemá proto právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti ze zákona (§ 60 odst. 1 ve spojení s § 120 s. ř. s.). Žalovaný správní orgán měl ve věci úspěch, nevznikly mu však náklady řízení o kasační stížnosti přesahující rámec jeho běžné úřední činnost. Žalovaný proto nemá právo na náhradu nákladů řízení (§ 60 odst. 4 in fine ve spojení s § 120 s. ř. s.).

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 21. dubna 2005

JUDr. Vojtěch Šimíček
předseda senátu